

ROGALAND
FYLKESKommUNE

TANNHELSE
ROGALAND
FKF

ÅRSMELDING 2006

INNHALDSFORTEGNELSE

	side
1. Forord av styreleder	4
2. Innledning	5
3. Produksjon & økonomi	7
4. Specialisttjenester.	10
5. Tannhelseutvikling	11
6. Kvalitetssystem	14
7. Helse, miljø og sikkerhet	14
8. Personell	15
9. Helsefremmende og forebyggende arbeid	18
10. Aktuelle saker.....	21
11. Utfordringer og tiltak i 2007	21
12. Tabellvedlegg	24
13. Adresseliste	31

1. Forord av styreleder

Fra 1. januar 2004 er den offentlige tannhelsetjenesten i Rogaland organisert som et fylkeskommunalt foretak. Styret består av tre medlemmer valgt av fylkestinget og to arbeidstakerrepresentanter.

Med årsmeldingen ønsker vi å belyse de aktiviteter som har preget arbeidet i Tannhelse Rogaland FKF i 2006 og si litt om utfordringene framover.

Det framgår av årsmeldingen at Tannhelse Rogaland FKF har oppfylt krav i forbindelse med fylkestingets leveranseavtale. Tjenesteproduksjonen er over måltallene for alle pasientgrupper. Foreløpig regnskap viser at tildelt budsjetttramme er gått med.

Vårt overordnede mål er god tannhelse. Det er gledelig å se at tannhelsesdata også for 2006 viser bedring i barns tannhelse. Spesielt god utvikling er det for 5-åringene, men også for 12- og 18-åringene viser tallene positiv utvikling. Styret er opptatt av å prioritere forebyggende og helsefremmende arbeid. Det er flott at vi nå ser resultater av innsatsen som gjøres ute i klinikken. Tallene for Nord-Rogaland viser spesiell fin utvikling når det gjelder tannhelse. Vi håper dette motiverer de ansatte til å opprettholde trykket på helsefremmende og forebyggende arbeid.

Styret har også hatt fokus på eldre langtidssyke (gruppe C), og vi registrerer en stor økning i antall som benytter seg av tilbudet tannhelsetjenesten kan gi. Vi vil i samarbeid med kommunene følge opp den gode utviklingen slik at eldre langtidssyke blir kjent med tilbudet tannhelsetjenesten kan gi.

En ny utfordring har vært å få på plass tilbud til klienter under rusomsorg. Vi er kommet godt i gang. Samarbeidsmøter med kommunene er gjennomført, planlegging og tilrettelegging på utvalgte tannklinikker gjør at nå får ei gruppe med stort behov mulighet til fri tannhelsehjelp.

Arbeidet med å etablere spesialisttannklinikkk / kompetansesenter i Stavanger er intensivert. Et kompetansesenter vil bedre tilgangen til spesialisttjenester og kunne tilby etter- og videreutdanning av tannhelsepersonell. Det blir et viktig tiltak for å stabilisere / rekruttere personell og heve faglig kvalitet på arbeidet. Vi håper at en felles søknad fra vestlandfylkene om opprettelse av kompetansesenter vil få gehør i departementet.

Det er fortsatt en utfordring å rekruttere / stabilisere tannhelsepersonell. Styret har behandlet ulike tiltak som vi mener kan bedre situasjonen. Jeg vil gjerne benytte anledningen til å gi ros til våre ansatte som viser stort engasjement og gjør en svært god arbeidsinnsats. Brukerundersøkelsen som ble gjennomført høsten 2006 viser også at pasientene er svært tilfreds med hvordan de blir møtt og det tilbudet som gis.

Styret har hatt 5 møter i 2006. Samarbeidet mellom styret og administrasjonen har vært svært godt. Innspill fra styret har blitt fulgt opp på en meget ryddig og grei måte.

Førresfjorden 1. mars 2007

Marit Thorsheim
Styreleder Tannhelse Rogaland FKF

Styret for Tannhelse Rogaland FKF 2006

Styremedlemmer

Marit Thorsheim, styreleder
Jan Mikal Hanasand, nestleder
Tore Andreas Haaland
Sigmund Ringodd
Åse Irene Hermansen

Varamedlemmer

Rolf Skretting vararepresentant
Mimi Sandved Knudsen
Rita Charlotte Thu
Berit Lund-Andersen
Jorunn Buøen

Parti

Ap
KrF og H
Frp
Ansattes representant
Ansattes representant

2. Innledning

Tannhelse Rogaland FKF

Siden 1. januar 2004 har den offentlige tannhelsetjenesten i Rogaland vært organisert som et fylkekommunalt foretak. Foretaksmodellen er etablert av fylkestinget for en prøveperiode på 4 år, og skal evalueres etter 3 år.

Tannhelse Rogaland FKF ivaretar fylkeskommunens ansvar for den offentlige tannhelsetjenesten. Vi driver helsefremmende og forebyggende arbeid og gir gratis tannbehandling til prioriterte grupper. Vår hovedoppgave og målsetning å gi rett hjelp til rett tid og sette befolkningen i stand til å bevare tenner for livet.

Tannhelse Rogaland er den tjenesten i fylkeskommunen, bortsett fra offentlige kommunikasjon, som har størst kontakt med befolkningen. I 2006 var 147.800 rogalendinger under tilsyn av Tannhelse Rogaland.

Tannhelse Rogaland har 49 tannklinikker delt inn i 6 tannhelsedistrikter som ledes av en overtannlege, og til sammen 300 tannleger, tannpleiere og tannhelsesekretærer. Fylkestannlegen er daglig leder i foretaket, og har det overordnede ansvaret for den daglige driften. Tannhelse Rogaland driver tannlegevakt i Stavanger og Haugesund på lørdager, søndager og helligdager som er åpen for akutt tannbehandling.

Mål og oppgaver

Lov om tannhelsetjenesten (1983) pålegger fylkeskommunen følgende oppgaver:

- Tannhelsetjenesten skal spre opplysning og øke interessen for hva den enkelte og samfunnet kan gjøre for å fremme tannhelsen
- Ansvar for at tannhelsetjenester, medregnet spesialisttjenester, i rimelig grad er tilgjengelige for alle som bor eller midlertidig oppholder seg i fylket
- Tannhelsetjenesten skal organisere forebyggende tiltak for hele befolkningen
- Tannhelsetjenesten skal gi nødvendig forebygging og behandling til prioriterte grupper. Tilbudet skal være regelmessig og oppsøkende.

I Delplan for tannhelsetjenesten 2002-2006 er noen av målene for perioden:

- Å sette befolkningen i stand til å opprettholde et tilfredsstillende tannsett hele livet
- Å gjøre tannhelse og tjenestetilbud, så langt som råd er, uavhengig av medisinske, sosiale og geografiske forhold
- Resultatlikhet, definert som tannhelse som er funksjonelt og estetisk tilfredsstillende ut fra individuelle forutsetninger og behov.

Gratis tannbehandling til prioriterte grupper

Lov om tannhelsetjenesten bestemmer hvem som har rett på gratis tannbehandling.

I tillegg har Fylkestinget i Rogaland vedtatt at andre grupper også skal ha gratis tannbehandling på offentlig tannklinik. Tilbudet som gratis tannbehandling skal gis i prioritert rekkefølge.

Voksne betalende pasienter er også velkommen på de offentlige tannklinikkene, både for at arbeidsdagen skal være faglig stimulerende for tannhelsepersonellet og for å opprettholde nødvendige økonomiske rammer.

Lovpålagte grupper med rett på gratis tannbehandling på offentlig tannklinikk

Gruppe A

Barn og unge fra 0-18 år.

Tilbud: Fri behandling på offentlig tannklinikk. Betaler selv for idrettsskinner.

Gruppe B

Psykisk utviklingshemmede over 18 år

Tilbud: Fri behandling på offentlig tannklinikk.

Gruppe C1

Eldre, uføre og kronisk syke med opphold i somatiske/psykiatriske institusjoner som sykehjem, aldershjem, omsorgsbolig og sykehus. Tilbud: Fri behandling på offentlig tannklinikk forutsatt at oppholdet vil vare utover 3 måneder. Kun akutthjelp dersom oppholdet er kortere.

Rusmiddelmisbrukere som oppholder seg i behandlingsinstitusjoner etter lov om spesialisthelsetjenesten og omsorgsinstitusjoner etter sosialtjenesteloven.

Tilbud: Fri behandling på offentlig tannklinikk når oppholdet har vart 3 måneder.

Akutthjelp fra 1. dag.

Gruppe C2

Pasienter som mottar hjemmebaserte somatiske-/psykiatriske tjenester i åpen omsorg på grunnlag av vedtak etter Kommunehelsetjenesteloven. Praktisk hjelp etter lov om sosiale tjenester gir ikke rett til gratis tannbehandling.

Tilbud: Fri behandling på offentlig tannklinikk når hjelpen gis minst 1 gang i uken og det er forventet at den vil vare utover 3 måneder. Kun akutthjelp dersom oppholdet er kortere.

Gruppe D

Unge som fyller 19 og 20 år i behandlingsåret.

Tilbud: Betaler 25 % av honoraret inkludert tannteknikerutgifter, unntatt for gitt behandling hvor trygderefusjon, helt eller delvis, vil dekke deler av kostnaden.

Ikke-lovpålagte grupper med rett på gratis tannbehandling på offentlig klinikk

Gruppe E1

Fengselsinnsatte.

Tilbud: Varetektfanger og soningsfanger med opphold mindre enn tre måneder, tilbys kun akutthjelp ved offentlig tannklinikk. Soningsfanger, samt varetektfanger med opphold utover tre måneder, tilbys akutt- og nødvendig tannbehandling ved offentlig tannklinikk. For soningsfanger yngre enn 20 år, gjelder ikke 3-månedersregelen. Ved omfattende behandling, dekkes dette av pasienten selv eller av hjemkommunen etter lov om sosial omsorg.

Gruppe E2 tilhører etter revidert statsbudsjett 2005, gruppe C1.

Gruppe E3

Psykiatriske pasienter i åpen omsorg som får poliklinisk behandling i spesialisthelsetjenesten over en periode på minimum tre måneder.

Tilbud: Fri behandling på offentlig tannklinikk. Akutthjelp fra 1. dag.

Gruppe E4

Personer i pleie av pårørende. Pleiebehovet må attesteres av lege.

Tilbud: Fri behandling på offentlig tannklinikk når pleieperioden er forventet å vare utover 3 måneder. Akutthjelp fra 1. dag.

Gruppe E5 – Ny gruppe f.o.m. 1. juli 2006.

Rusmisbrukere som mottar kommunale tjenester etter sosialtjenesteloven § 4-2 a-d og § 4-3 på grunn av sitt rusmisbruk, i mer enn 3 måneder.

Tilbud: Fri behandling på offentlig tannklinikk, eller hos privatpraktiserende tannlege som Tannhelse Rogaland har avtale med. Akutthjelp fra 1. dag.

3. Produksjon & økonomi

Måloppnåelse 2006

- o Budsjettmålene for 2006 er oppfylt
- o Tilbudet til de prioriterte gruppene viser en økning på 1840 i forhold til driftsplan og budsjett
- o Netto driftsutgifter er innenfor budsjett (0,3 mill mindreforbruk)
- o Fokus på helsefremmende og forebyggende arbeid, med sikte på styrking og systematisering av dette, er videreført.
- o Tjenestetilbudet til eldre og langtidssyke er styrket, antall under tilsyn er økt med 22 % (1000 personer) i forhold til driftsplan/bestilling
- o Arbeid, som inkluderer hele Tannhelse Rogaland FKF, for å styrke rekruttering og stabilisere personell er igangsatt
- o Arbeid med oppretting av spesialisttannklinikk/kompetansesenter for å styrke spesialist-tjenestene er igangsatt

Vurdering av driften for 2006

Personellsituasjonen, for tannleger og tannpleiere samlet har vært god siste tre år.

Andelen av tannleger ansatt, som har utdanning og bakgrunn fra andre land, er fortsatt høy, ca 30 %. Dersom rekruttering fra utlandet stopper opp, vil dette gjøre det umulig å opprettholde tjenesteproduksjon som forutsatt i lov og planer. Statlig støtte til rekruttering og norsk opplæring i Tyskland bortfaller i 2007. Dette gjør situasjonen usikker for fortsatt rekruttering fra utlandet og at vi vil være prisgitt det norske arbeidsmarkedet for tannleger.

Det har dette året også vært en svak bedring i søkning fra norske tannleger. Tiltak for å få tannlegene til å stå lenger i stillingene, er nødvendig for å sikre en god tjenesteproduksjon og god kvalitet på tjenestene.

Mål for tjenesteomfang er definert i årlig driftsplan og bestilling. Tilbudet til de prioriterte gruppene i 2006 viser en økning på ca 1 800 i forhold til driftsplan og bestilling. Økningen er først og fremst i gruppen eldre og langtidssyke (gruppe C).

Aktivitet i forhold til forebyggende tannhelsearbeid er videreført og styrket og samlet ressursbruk til dette er økt betydelig siste 2 år. Overførte midler fra overskudd i 2005 har bidradd til å finansiere denne satsingen.

Tannhelsesdata viser bedring, spesielt for 5-åringene, men og svakt for 12-åringene og 18-åringene. Det er spesielt gledelig at data viser en positiv utvikling i Nord-Rogaland tannhelsedistrikt, der det ut fra tidligere svake tannhelsesdata, er igangsatt forebyggende prosjekter, spesielt rettet mot barn og ungdom.

Tannhelsetilbud til rusmisbrukere er opprettet i 2005/2006. Tjenesten tilbys delvis gjennom nyansatte tannleger (kompetanseteam) og delvis gjennom avtaler med privat praksis. Det er forventet at etterspørselen etter slike tjenester vil øke når dette blir bedre innarbeidet som et tilbud.

Sykefraværet har gått ned fra 5,9 % til 5,6 % fra 2005 til 2006. Sykefraværet er for det meste knyttet til langtidsfravær.

Produktiviteten i tannhelsetjenesten i Rogaland har og i 2006 vært god. Resultatet er godt over kravet i bestillingen fra fylkestinget og forutsetningene for budsjettet for 2006.

Produktiviteten i tannhelsetjenesten i Rogaland har og i 2005 vært god. Resultatet godt over kravet i bestillingen fra fylkestinget og forutsetningene for budsjettet for 2005.

Innenfor en nøktern økonomisk ramme, nedlegger ansatte i Tannhelse Rogaland FKF en stor innsats for å få fram dette resultatet. Sammenlignet med tilsvarende tjenester i andre fylkeskommuner er produktiviteten høy.

Økonomi

Regnskapet viser et **merforbruk på 0,9 mill** for ordinær tjenesteyting.

Samlet drift, inkludert prosjektorganiserte tiltak, viser et lite **overskudd på 0,3 mill**.

Samlet mindreforbruk når overskudd fra tidligere år tas med, er 6,4 mill.

Hovedtall regnskap Tannhelse Rogaland FKF (i hele 1000)	
Netto driftsbudsjett	117 118
Netto driftsutgifter ordinær drift	118 049
Resultat ordinær drift	-930
Resultat prosjekter	1 201
Resultat drift samlet	271
Overført overskudd 2005	6 123
Samlet overskudd 2005 /2006	6 394

Detaljert budsjett / regnskap, viser at inntektene er godt over budsjett. Overført overskudd bidrar til at utgifter i lite grad overstiger budsjettet.

RESULTATREGNSKAP 2005 I HELE TUSEN KRONER				
POSTER	Total regnskap inkl prosjekter	Budsjett	Avvik	Prosjekt
Lønn og sosiale utgifter	126 344	125 832	-512	
Kjøp av varer / tjenester	42 294	42 441	147	
Inntekter	55 231	49 674	5 557	
Netto utgifter**	113 407	118 049	5 193	1201*

*Overskudd og ubrukte budsjettavsetninger

Utgifter

I forhold til detaljert budsjett er det et merforbruk knyttet til lønn på 0,5 mill på ordinær drift, som følge av økt bonus opparbeidet av økte pasientinntekter.

Samlet merforbruk, til lønn og kjøp av varer og tjenester, viser et merforbruk på 0,4 mill inklusiv moms. Dette er med overføringer til aktuelle prosjekter og inkludert 6,1 mill fra overskudd 2004/2005.

Prosjekter gjennomført (forebyggende arbeid, poliklinisk kirurgi, overtidspraksis med mer), har en samlet mindreutgift i forhold til avsatt budsjett og inntekter på 1,2 mill.

Inntekter

Merinntekter fra pasientbehandling, inkludert inntekter fra prosjekter på 2,8 mill, 7,5mill, dvs. 4,7 mill fra ordinær drift. Sykepenger fra trygden og refusjoner av lønn, er 0,3 mill høyere enn budsjett.

Refusjon fra staten, for tannhelsetjenester til innsatte i fengsler, er økt med 0,5 mill i forhold til budsjett.

Merinntekter fra pasientinntekter og økte overføringer (trygderefusjoner med mer) er til sammen på 5,6 mill. Totalt er netto mindreforbruk i forhold til budsjetttramme 2006 er 0,3 mill.

I tillegg kommer overført overskudd 2004/2005 på 6,1 mill.

Behandlingsomfang

Antall under tilsyn og pasientinntekter de siste 5 årene

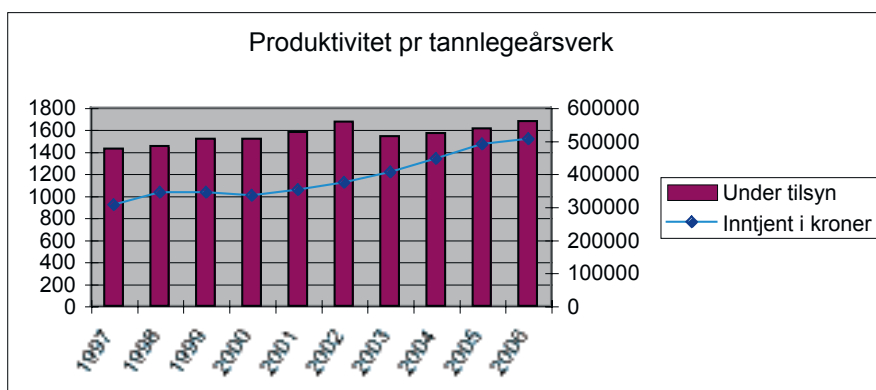
GRUPPER	2006			2005		2004		2003		2002	
	Mål	Resultat	%	Resultat	%	Resultat	%	Resultat	%	Resultat	%
Gruppe A	99 000	99281	96	101 579	96	98 664	95	100 538	97	98 229	95
Gruppe B	1 400	1435	95	1 390	95	1 433	97	1355		1 228	
Gruppe C 1	4 500	2837	88	2 660	86	2 555	88	4 030	83	3 592	
Gruppe C 2		2662	57	1 931	72	1 662	83				
Gruppe D	8 500	8963	87	9 281	86	8 514	86	8 442	86	8 426	83
Gruppe E	1 000	1058		967		1 015		883		769	
SUM A - E	114 400	116236		117 808		113 843		115 248		112 244	
Gruppe F	24 000	31344	12	24 327	9	26 285	10	26 977		22 460	
SUM A - F	138 400	147580	37	142 135	37	140 128	36	142 225		134 704	
Pas. inntekter	34 mill	41,5 mill		40,2 mill		36,9 mill		33,4 mill		27,2 mill	

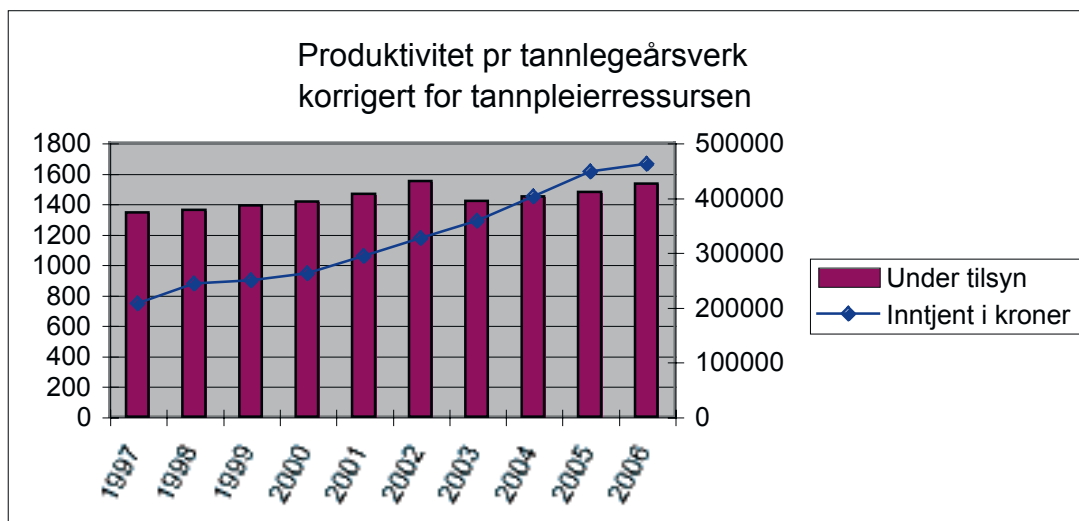
Produktivitet

Kostratall viser at antall personer under tilsyn pr årsverk er høyere i Rogaland enn ellers i regionen og nasjonalt. Netto utgifter pr person under tilsyn i prioriterte grupper er lavere i Rogaland enn ellers i regionen og nasjonalt.

ÅR	Produktivitet pr tannlegeårsverk			Produktivitet pr tannlegeårsverk inkl tannpleier	
	Under tilsyn	Inntjent i kroner	Årsverk	Under tilsyn	Inntjent i kroner
1997	1429	305 916	209	1341	207 281
1998	1453	343 964	208	1359	242 816
1999	1518	344 008	208	1388	248 483
2000	1518	334 504	203	1414	261 255
2001	1577	351 559	196	1465	292 904
2002	1673	373 413	196	1548	326 400
2003	1539	404 963	216	1419	357 139
2004	1567	445 671	214	1447	402 273
2005	1612	489 399	217	1475	447 816
2006	1675	505 551		1530	461 879

*Korrigert etter konsumprisindeksen 2006

4. Spesialisttjenester

Spesialisttjenester og spesialkompetanse

Spesialistkompetanse innen tannhelsetjenesten i Rogaland er stort sett dekket av privat praksis.

Tannhelse Rogaland FKF har en spesialist i kjeveortopedi (tannregulering) på Vigrestad, og en i periodonti (tannkjøtt sykdommer) i Stavanger.

Det er mangel på oralkirurgisk kompetanse i Rogaland. SUS har kun hatt en oral kirurg i 80 % stilling. Stillingen ved Haugesund sjukehus står fremdeles ledig.

Tannhelse Rogaland har kunnet tilby oral kirurgisk behandling 6 dager i måneden ved Stavanger sentrum tannklinikk. Ellers mottar andre tannleger i foretaket med spesialkompetanse, henvisninger på enkle kirurgiske inngrep, som fjerning av visdomstenner og overtallige tenner, rotspiss- amputasjoner, og påliming av buttons i forbindelse med kjeveortopedisk behandling.

Odontologisk kompetansesenter

Styret i Tannhelse Rogaland har også i 2006 behandlet saken med å tilrettelegge for et odontologisk kompetansesenter i Stavangerregionen. Ved utgangen av 2006 var fylkestannlegen i dialog med huseier for leie av lokaler i Tastagaten 30/32 i tilknytning til Bjergsted tannklinikk.

Tannhelse Rogaland skal være en aktiv pådriver og aktør for å ivareta fylkeskommunens "sørge for ansvar" mht spesialisttjenester. Utvikling av et kompetansesenter vil være avgjørende, både for å ha nok spesialister i området og for å sørge for framtidig utdanning og rekruttering av spesialister. Et samarbeid med spesialister i privat praksis i fylket er da naturlig.

Behandling av rusmisbrukere

Rusmisbrukere har ofte et stort tannbehandlingsbehov, og Tannhelse Rogaland har fått tilført midler for å gi et tilbud om gratis tannbehandling til rusmisbrukere med kommunale tiltak. Tilbudet ble etablert 1. juli 2006 og gis ved Tjensvoll tannklinikk, Haugesund sentrum tannklinikk eller hos privatpraktiserende tannleger. Tannhelse Rogaland har inngått avtale med. Tannhelsetilbudet tar sikte på å fjerne smerter og infeksjoner samt å bevare tilfredsstillende tyggefunksjon.

Stortinget har også økt bevilgningene til tannbehandling for innsatte i fengsel. Bakgrunnen er at en høyandel er rusmisbrukere og/eller har psykiske problemer.

Sosial- og helsedirektoratet tildeler midler til lavterskel helsetiltak i kommunene, som kan gå til å dekke tannhelsehjelp. I Sandnes har Funkishuset inngått avtale med en privat praktiserende tannlege om tannhelsetilbud til rusmisbrukere uten tiltak – et såkalt lavterskel helsetilbud. Midlene er ment å dekke utgifter til akutt tannhelsehjelp som å fjerne smerter og infeksjoner.

Behandling i narkose og lystgass

Tannhelse Rogaland gir et tilbud om behandling i narkose i samarbeid med HS og SUS. Gjennomsnittlig ventetid for slik behandling har 130 dager i 2006. Det gjøres i midlertidig individuelle vurderinger, slik at småbarn og de med størst behov tas inn raskere. Totalt er det gitt 170 tannbehandlinger i narkose i løpet av 2006.

I 2006 har Bjergsted, Haugesund sentrum, Lura, Sandnes sentrum, Sauda og Sokndal tannklinikk gitt tilbud om lystgassanalgesi og mottatt henvisning fra andre tannklinikker. Annen premedikasjon for engstelige pasienter som ikke mestrer behandlingssituasjonen benyttes også. 11 av tannklinikkene har pulsoksymeter og oksygenapparat for å legge dette tilbudet bedre til rette.

Tannlegevakt

Tannhelse Rogaland har hatt tannlegevakt ved Stavanger sentrum tannklinikk og Haugesund sentrum tannklinikk siden 2000 og 2003. Årlig har de henholdsvis ca 1200 og 600 konsultasjoner. Samlet nettoutgifter er på vel 1 mill kroner.

Tannlegevaktene er åpne for akutt tannbehandling lørdager, søndager og helligdager fra kl 1300 til 1700, med telefontid fra kl 1300 til 1630. Tannlegevaktens åpningstider er kjent på legevaktene.

5. Tannhelseutvikling

Tannhelse Rogaland FKF rapporterer tannhelseutvikling på indikatorårskullene 5-, 12- og 18-åringene.

Sosial- og helsedirektoratet har anbefalinger i veilederen Tenner for livet (1999) om individuelle innkallingsintervall og lengden av disse, som også følges for indikatorårskullene: Tidligere har det vært vanlig å innkalle de fleste brukere til årlig kontroll. Det finnes en rekke faglige, økonomiske og etiske grunner for endring av disse rutinene både i offentlig og privat tannhelsetjeneste. Undersøkelser har vist at det er faglig forsvarlig å forlenge innkallingsintervallene opp mot 24 måneder for mennesker med god tannhelse. For andre kan det være behov for oppfølging med kortere intervaller.

Det er derfor grunn til å anta at tannhelsen for ALLE 5-, 12- og 18-åringene er bedre enn tabellene nedenfor viser. Mer detaljerte tabeller finnes i tabellvedlegget på side 24 – 30.

5-åringene

Den positive utviklingen i 5-åringenes tannhelse fortsetter. I 2006 var 74 % av de undersøkte 5-åringene uten hull i tennene (dmft =0). Det er en økning på 3 % fra 2005, og bedre enn landsgjennomsnittet.

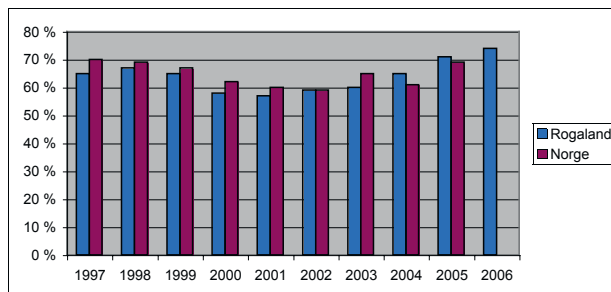
Tabellen under viser antall 5-åringene som var undersøkt (REG) på tannklinikkene av totalt antall 5-åringene i fylket.

Nord-Rogaland, Sør-Ryfylke og Sandnes tannhelse-distrikt har mest fremgang fra 2005. Andelen kariesfrie 5-åringene varierer fra 69 til 78 % mellom distriktene. Det er også stor individuelle forskjeller i tannhelse.

Tannhelse Rogaland har satset mye på helsefremmende og forebyggende arbeid i denne og yngre aldersgrupper over flere år, gjennom samarbeid med helsesøstere, tiltak på helsestasjoner og i barnehager (se mer på side 14).

5-ÅRINGER 2006	TOTALT	REG.	dmft=0	% dmft=0	2005
Nord-Rogaland	1313	979	679	69,4	63,7
Sør-Ryfylke	198	166	120	72,3	61,8
Nord-Jæren/Ytre-Ryfylke	566	382	279	73,0	73,3
Stavanger	1547	940	693	73,7	74,4
Sandnes	1166	896	700	78,1	72,1
Sør-Jæren	960	782	585	74,8	74,5
ROGALAND 2006	5750	4145	3056	73,7	70,8

% andel 5-åringer uten karieserfaring		
ÅR	Rogaland	Norge
1997	65 %	70 %
1998	67 %	69 %
1999	65 %	67 %
2000	58 %	62 %
2001	57 %	60 %
2002	59 %	59 %
2003	60 %	65 %
2004	65 %	61 %
2005	71 %	69 %
2006	74 %	

12-åringene

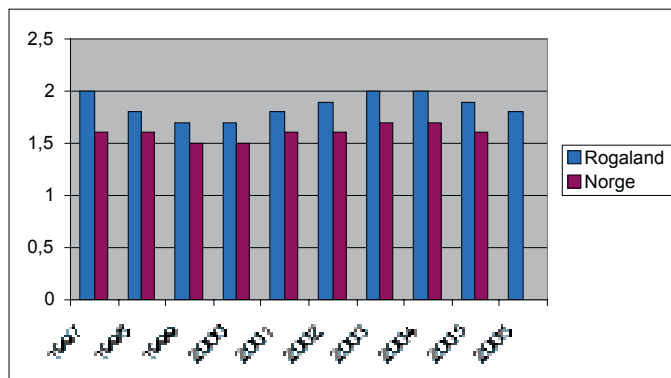
Gjennomsnittlig antall tenner med karies og fyllinger (DMFT) var for 12-åringene i Rogaland var 1,8. Det er en svak bedring fra 1,9 i 2005 og 2,0 i 2004.

Tabellen viser antallet 12-åringer som var undersøkt (REG) på tannklinikkene og forskjellen i tannhelse mellom distriktene. Det er en forverring for Sør-Ryfylke tannhelse-distrikt. Mens Nord-Rogaland, Sandnes og Sør-Jæren viser en liten forbedring fra 2005

DMFT for 12-åringer i Rogaland				
	TOTALT	REG.	DMFT	2005
Nord-Rogaland	1407	1046	1,8	1,9
Sør-Ryfylke	212	169	2,3	2,1
Nord-Jæren/Ytre-Ryfylke	616	457	1,8	1,7
Stavanger	1642	1151	1,7	1,7
Sandnes	1298	894	1,7	1,8
Sør-Jæren	1036	894	2,0	2,2
ROGALAND 2006	6211	4561	1,8	1,9

DMFT for 12-åringene		
ÅR	Rogaland	Norge
1997	2,0	1,6
1998	1,8	1,6
1999	1,7	1,5
2000	1,7	1,5
2001	1,8	1,6
2002	1,9	1,6
2003	2	1,7
2004	2	1,7
2005	1,9	1,6
2006	1,8	

DMFT = antall tenner med karies og fyllinger, eller som er mistet pga karies.

18-åringene

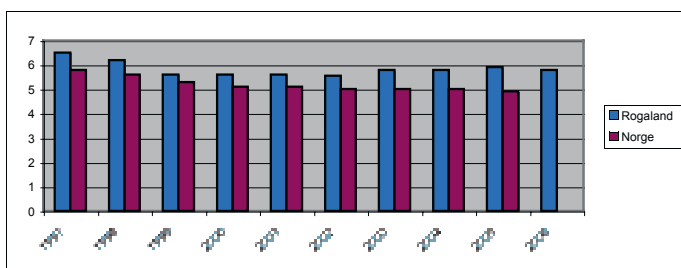
Gjennomsnittlig antall tenner med karies og fyllinger (DMFT) var for 18-åringene i Rogaland var 5,8. Det er en svak bedring fra 5,94 i 2005.

Tabellen under viser antallet 18-åringer som var undersøkt (REG) på tannklinikken og forskjellen i tannhelse mellom distriktene. Nord-Rogaland, Nord-Jæren/Ytre-Ryfylke og Sandnes er tannhelsesdistriktene med best fremgang i tannhelsen. I Sør-Jæren er situasjonen forverret.

18-ÅRINGENE	TOT	REG.	DMFT	2006
Nord-Rogaland	1421	1041	5,98	6,41
Sør-Ryfylke	232	157	6,83	6,52
Nord-Jæren/Ytre-Ryfylke	573	396	5,60	5,78
Stavanger	1597	1040	5,17	5,17
Sandnes	1219	785	5,61	5,81
Sør-Jæren	954	732	6,54	6,46
ROGALAND 2006	5996	4151	5,80	5,94

DMFT for 18-åringene		
ÅR	Rogaland	Norge
1997	6,5	5,8
1998	6,2	5,6
1999	5,6	5,3
2000	5,6	5,1
2001	5,6	5,1
2002	5,6	5
2003	5,8	5
2004	5,8	5
2005	5,9	4,9
2006	5,8	

DMFT = antall tenner med karies og fyllinger, eller som er mistet pga karies.

6. Kvalitetssystem

Kvalitetsutvalget

Kvalitetsutvalget skal være en pådriver for kvalitetsutvikling, følge opp, ta initiativ og drive utviklingsarbeid, og dermed bidra til at prosesser startes opp. Utvalget har 8 medlemmer og har hatt 3 møter i 2006.

Kvalitetssirkler

Alle ansatte på tannklinikkene deltar i kvalitetssirkler.

IKT – Informasjons- og kommunikasjonsteknologi

I Tannhelse Rogaland benyttes kun elektroniske pasientjournaler og digitalisert røntgen. Betalingsterminaler er installert på alle tannklinikker som er i daglig bruk.

Alle tannklinikkene har tilgang til internett.

Kvalitetshåndbok

Tannhelse Rogalands elektronisk kvalitetshåndbok er et styrende dokument. Kvalitetshåndboken inneholder aktuelle lover og forskrifter og nødvendige prosedyrer og rutiner. Boken er bygget opp som en webside med enkel navigering, søk funksjon og utskriftsvennlig format.

www.tannhelserogaland.no

Tannhelse Rogalands webside brukes primært til jobbsøkere og publikum, med informasjon om ledige stillinger, oversikt over tannklinikkene, takster, helsefremmende og forebyggende prosjekter og tiltak i Rogaland, og nyttige lenker.

7. HMS - helse, miljø og sikkerhet

Det overordnede HMS-systemet for Rogaland Fylkeskommune gjelder også for Tannhelse Rogaland, og våre mål for HMS arbeidet er knyttet opp til overordnede og vedtatte mål i RFK.

Arbeidsmiljøutvalget i Tannhelse Rogaland (AMU) har hatt 4 møter og behandlet 42 saker i 2006. HMS-seksjonen i RFK bistått med veiledning, arbeidsplassbesøk, oppfølging ved skader og vaksinerings.

Skader

Det er meldt om 27 skader eller nestenuhell under arbeid på tannklinikkene i 2006. Skadene (hovedsakelig stikk og kutt) følges opp etter vedtatte rutiner, om nødvendig i samarbeid med fastlege eller HMS-seksjonen.

Tannhelse Rogaland som Inkluderende Arbeidslivsbedrift

NAV og Tannhelse Rogaland har arrangert møte for ledelsen, tillitsvalgte, verneombud og kontaktpersoner i NAV for å evaluere IA-arbeidet i Tannhelse Rogaland.

Tannhelse Rogaland har oppnådd en 10 % reduksjon i forhold til intensjonsavtalen. Vi har prosedyrer som ivaretar den ansatte og arbeidsgivers interesse, slik at oppfølging og systematikk er blitt bedre. Utfordringene blir å kunne tilpasse arbeidsoppgaver til ansatte med nedsatt funksjonsevne.

Intensjonsavtalen om et mer inkluderende arbeidsliv 2006- 2009 vil for oss bety:

- o Å forebygge sykefravær, øke fokus på jobbnærværet og hindre utstøting fra arbeidslivet.
- o Å øke rekrutteringen til arbeidslivet av personer som ikke har et arbeidsforhold.

Tannklinikker og utstyr

Tannhelse Rogaland har 49 tannklinikker. Standarden på tannklinikkene er svært god.

Sandnes sentrum tannklinikk flyttet til nye lokaler og utvidet. Bjergsted, Skjold og Nedstrand tannklinikk er pusset opp. Fylkestannlegekontoret flyttet til større og mer funksjonelle lokaler i nabobygget.

ÅR	NYE TANNKLINIKKER	OPPUSSING AV TANNKLINIKKER
2001	Tananger, Skudesneshavn	Tjensvoll, Vigrestad, Tau
2002	Klepp, Hommersåk, Vedavågen	Oltedal, Kvernevik, Stavanger sentrum
2003	Hundvåg, Sokndal	Åkrehamn
2004		Sauda, Ålgård, Tau, Skjold, Bokn
2005		Bryne, Ølen, Finnøy, Sandeid
2006	Sandnes sentrum	Bjergsted, Skjold, Nedstrand
2007	Spesialisttannklinikk i Stavanger	Varhaug

8. Personell

Sammensetning

Tannhelse Rogaland har 304 ansatte i 300 stillinger.

Kjønnsfordeling pr aldersgruppe			
Alder	Kvinner	Menn	Totalt
20-29	36	5	41
30-39	60	18	78
40-49	57	7	64
50-59	69	15	84
60-69	28	8	36
70-	0	1	1
Totalt	250	54	304

Kjønnsfordeling pr stillingskode			
Stillinger	Kvinner	Menn	Totalt
Tannlege	62	42	104
Tannpleier	29	2	31
Tannhelsesekretær	134	0	134
Renholder	19	0	19
Servicetekniker	0	2	2
Konsulent	2	0	2
Leder	2	6	8
Totalt antall stillinger			300

Opplæring og kompetanseutvikling

Tannhelse Rogaland utarbeider hvert år en opplæringsplan med oversikt over de enkelte tannhelsedistriktenes kursprogram. Kompetanseutviklingen skjer hovedsakelig på distriktsmøtene, personellmøtet og lokale og sentral kurs i tannlegeforeningen.

Det er avholdt 12 overtannlegemøter i 2006. Der tas aktuelle saker mht drift, produksjon, opplæring og budsjett opp. Referatene inneholder mye nyttig informasjon til tannklinikkene og ligger i Kvalitetshåndboken.

Tannhelse Rogaland har eget introduksjonsmøte for nyansatte og eget introduksjonsprogram for de første 6 månedene i ny jobb. Det er avholdt slikt kurs for nyansatte tannleger, tannpleiere og tannhelsesekretærer i 2006. Målet med kurset er å gi en innføring i Tannhelse Rogalands oppgaver og målsetninger og gi generell informasjon om rutiner og prosedyrer.

3 tannleger har tatt kurs i bruk av lystgass, 1 tannlege har fått godkjent kurs i implantatprotetikk slik at han kan utføre behandlingen for trygdens regning. 1 tannlege går på videreutdanning i protetikk med stipend fra Tannhelse Rogaland.

Overtannleger, verneombud hadde fellesmøte med HMS-seksjonen. Tema på møtet var: vernombud – oppgaver og plikter, vernerunder 2006, nytt om beskyttelsesbriller, rusmisbrukere – ny pasientgruppe, kjemisk helsefare – måling av inneklimate, hygiene og vaksinasjoner og AKAN-arbeid.

7 av 13 søkere fikk tildelt utdanningsstipend.

Dager brukt til kurs pr ansatt i 2006				
Tannhelsedistrikt	Tannl	Tannpl	Tannhsekr	Totalt
Nord-Rogaland	13	15	11	13
Sør-Ryfylke	6	6	5	5
Nord-Jæren/Ytre-Ryfylke	7	6	7	7
Stavanger	14	13	9	11
Sandnes	6	7	7	7
Sør-Jæren	12	14	8	10
TANNHELSE ROGALAND	11	12	9	10

Sykefravær

Sykefravær er redusert fra 5,9 % i 2005 til 5,6 % i 2006. Sykefraværet for 2006 består av legemeldt sykefravær på 4,48 % og egenmeldinger på 1,06 %.

Fravær 2006	%
56 dager	2,5
17-56 dager	1,07
4-16 dager	0,91
1-3 dager	0,1
Egenmeldinger	1,06
Total fravær	5,6

2006	5,6 %
2005	5,9 %
2004	6,8 %
2003	6,1 %
2002	7,1 %
2001	5,8 %
2000	6,1 %

Tanntrimmen

Fysisk aktivitet har positiv innvirkning på den fysiske og den psykiske helsen. Dette var utgangspunkt for at tanntrimmen ble virkelighet. Den skal være et virkemiddel til å forebygge sykefravær.

Ansatte som trimmet 3 ganger per uke 30 min eller mer per gang i perioden august 2005 til august 2006 var med i trekningen av gavekort. Det ble trukket ut en vinner som fikk et gavekort pålydende 5 000 kr. Blant de øvrige deltagerne som har oppnådd full pott eller mer ble 10 stk trukket ut og fikk utdelt hver sitt gavekort på 1 000 kr.

Trekningen ble foretatt på etatsmøtet i Sandnes.

Treningsstilskudd

I 2006 ble det delt ut vel 50 000 kr til dokumenterte treningsutgifter til ansatte i Tannhelse Rogaland.

Turnover årsaker til at tannleger har sluttet							
ÅR	Privat praksis	Off. annet fylke	Flyttet tilbake til utlandet	Pensjon	Videreutdanning	Sum sluttet	Tannleger ansatt
2006	8	3	4	1	1	17	20
2005	3	2	6	1	0	12	25
2004	3	5	5	1	1	15	17
2003	4	3	2	1	0	10	20
2002	8	10	2	0	2	22	18
2001	4	5	4	1	2	16	18

Overtidspraksis

Avtale om overtidspresis er kommet i gang etter ønske om å bruke tannklinikene etter ordinær arbeidstid. Overtidspresis forutsetter full stilling og er tidsavgrenset. Denne praksisen må ikke gå utover inntjeningen og driften slik den er fastsatt i driftsplanene. Det skal føres eget regnskap for overtidspresisen, og utbetalt lønn inkluderer feriepenger og inngår ikke i pensjonsgrunnlaget. Fylkeskommunen krever bare at ekstra utgifter til denne driften dekkes. Tannlegene får 55 % av pasientinntektene, mens tannhelsesekretærene får 20 %.

Bonus

Bonus for arbeidsåret 2006 ga gode resultater for de ansatte. Distriktenes kursbudsjetter får også tilført midler fra bonuspotten.

Rekruttering og stabilisering

Tannhelsetjenesten har også i 2006 hatt problemer med å få tak i søkere til alle tannlege- og tannpleierstillingene, men har registrert flere norske søkere enn tidligere. Ved siden av annonser i fagtidskriftene, er de ledige stillingene lagt ut på tannhelsetjenestens egen web-side www.tannhelserogaland.no.

I samarbeid med Aetat har tannhelsetjenesten også søkt etter tannleger utenlands, primært fra Tyskland. Det arbeider nå 32 utenlandske tannleger i Rogaland, som for det aller meste er rekruttert fra Tyskland. Erfaringen er at de raskt er produktive på sin nye arbeidsplass.

Tannhelse Rogaland skal konkurrere om personell med privat praksis og med andre fylkeskommuner. Lønnsmessig er det fremdeles ikke mulig å konkurrere med privat praksis. Lønnsnivået i Rogaland er lavere enn nabofylkene i sør og øst.

3 ansatte har hatt barnehageplass i fylkeskommunale barnehager i 2006. Dette er plasser som er tildelt personell som er vanskelig å rekruttere eller beholde. Plassene beholdes til skolepliktig alder, så lenge ansettelsesforholdet varer. Det er behov for å utvide tilbudet om barnehageplasser, og kunne tilby bolig, spesielt i distriktene.

Erkjentlighetsgaver

Erkjentlighetsgaver tildeles ansatte som har vært ansatt i 25 år og i 2006 var turen kommet til:

Tannlege Erik Østre på Åkrehamn tannklinikk
 Tannlege Arne Osvik på Stavanger sentrum tannklinikk
 Tannlege Bente Karin Jensen på Bjergsted tannklinikk
 Tannlege Mette Tangen på Bjergsted tannklinikk
 Tannpleier Ruth Gausvik på Norheim tannklinikk
 Tannhelsesekretær Torunn Tønnesen på Kvernevik tannklinikk
 Tannhelsesekretær Unni Askeland på Ganddal tannklinikk
 Tannhelsesekretær Åse Karin Dahle på Tjensvoll tannklinikk
 Tannhelsesekretær Edil K Mæland på Vigrestad tannklinikk

9. Helsefremmende og forebyggende arbeid

Tannhelse Rogalands mål er å sette befolkningen i stand til å bevare tenner for livet. Den offentlige tannhelsetjenesten skal spre opplysning og øke interessen for hva som kan gjøres for å fremme tannhelsen. Den skal også organisere forebyggende tiltak for hele befolkningen.

Tannhelse Rogaland har et tett samarbeid med helsestasjoner, barnehager, skoler, institusjoner, lag, foreninger og andre for å fremme tannhelsen i befolkningen. I RFKs Handlingsplan for folkehelse i Rogaland, beskrives mange tiltak hvor Tannhelse Rogaland er en naturlig og viktig samarbeidspartner.

Helsefremmende tiltak

Går ut på å bedre forholdene i samfunnet ved å øke forekomsten av de faktorene som gir god helse. Strategien omfatter alle mennesker, friske og syke, både de med og de uten risiko for sykdom. Hovedpoenget er at det iverksettes tiltak uavhengig av sannsynlighet for skade eller sykdom.

Forebyggende tiltak

Skal forhindre at sykdom eller skade oppstår. Dette omfatter sykdoms-, skade- og problemforebyggende tiltak. Forebyggende tiltak baseres på kunnskap om mennesker med sykdommer, skader eller problemer. Kunnskap benyttes for å avdekke risikofaktorer og iverksette tiltak for å hindre at andre får samme type sykdom, skade eller problem.

Tannhelse Rogaland har flere spennende prosjekter og tiltak med fokus på det tverrfaglige samarbeidet. Fra 2007 er det ansatt en HEFO-koordinator i Tannhelse Rogaland, med ansvar for å koordinere og samordne ulike prosjekter i foretaket.

Handlingsplan for folkehelse

Fylkeskommunen har fått et utvidet ansvar for folkehelsearbeidet. Fylkestinget har vedtatt en handlingsplan for folkehelse for 2006 – 2010. I handlingsprogrammet har Tannhelse Rogaland fått mange oppgaver som innebærer et tverrfaglig samarbeid med bl a videregående skoler og frivillige organisasjoner.

Profylaksepakker til helsestasjonene

Tannhelse Rogaland tilbyr alle helsestasjonene i Rogaland profylaksepakker, som inneholder tannkrem, tannbørste, fluortabletter og en brosjyre med anbefalinger vedrørende tannpuss og bruk av fluor. Pakkene deles ut av helsesøster ved småbarnskontroller på helsestasjonene, samtidig som tannhelse tas opp som eget tema.

I rundskrivet med retningslinjer for bruk av fluor i det kariesforebyggende arbeidet fra Helsetilsynet (1996) står følgende om basistiltak for fluorbehandling for barn og ungdom (0-18 år):
Bruken av fluortannkrem morgen og kveld er den egenaktivitet som alle kan og bør gjennomføre daglig. Barn som ikke bruker fluortannkrem regelmessig, bør få fluortabletter etter angitt dosering. Fluortannkrem bør brukes fra tannpussen begynner ved frembrudd av første tann. Mengden som brukes må være svært beskjeden. Den bør økes gradvis fra en knapt synlig mengde ved start, til en mengde tilsvarende barnets lillefingernegl fra 1 års alder, og videre til en ertstor porsjon ved 6-års alder.

Tannbørstingen i sped- og småbarnsalder bør utføres under kontroll av voksen person. Konsentrasjonen av fluor i tannkremen bør ikke være lavere enn 0,1% (sjekk varedeklarasjonen).

I en travel hverdag er det mange som ikke klarer å gjennomføre tannpuss med fluortannkrem to ganger til dagen, og da kan det være nødvendig å supplere med fluortabletter.

Diverse aktiviteter

Tannhelsepersonell deltar på diverse aktiviteter gjennom året. Det kan være foredrag med fokus på munn- og tannstell på foreldremøter på skoler og i barnehager, på pensjonistmøter eller opplæring og kurs for pleiepersonell. Det er utarbeidet undervisningsopplegg/permer for de fleste gruppene.

Puss i barnehager

Barnehager som ønsker å sette i gang med tannpuss, får hjelp og veiledning.

Ernæringsgruppe

Tannhelse Rogaland er representert i ernæringsgruppen til fylkesmannen, som består av representanter fra fylkesmannen, mattilsynet, landbruk og skole/barnehage.

VANN

Vann er sunt, godt og gratis. Tannhelse Rogaland anbefaler alle skoler å fjerne brusautomatene og i stedet gjøre frisk og kaldt vann tilgjengelig for elevene. I folkehelseplanen skal vannautomater gjøres tilgjengelige på alle videregående skoler, og erstatte brusautomater.

Glamat med I.V.A.R.

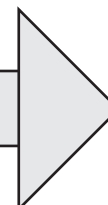
Tannhelse Rogaland stod på stand med I.V.A.R. og Sportsclub under Glamatfestivalen i Stavanger. Sammen fokuserte vi på vann som tørstedrikk og arrangerte tannpussekonkurranser med små premier

Antall timer på HEFO arbeid utenfor tannklinikken 2006					
Distrikt	Tannlege	Tannpleier	Tannhelsesekretær	Sum distrikt	2005
Nord-Rogaland	190	530	167	887	566
Sør-Ryfylke	0	145	44	189	216
Nord-Jæren/Ytre-Ryfylke	121	56,5	43,5	221	39
Stavanger	90,5	223,5	95,5	409,5	531
Sandnes	34,5	318	46	398,5	147
Sør-Jæren	74	207	36,5	317,5	520
TANNHELSE ROGALAND	510	1480	432,5	2422,5	2019

PIFT - Prosjekt I Forebyggende Tannhelsetiltak

PIFT er et holdningsskapende og kompetansehevende tiltak. Prosjektet er initiert av Haugesund/Karmøy tannhelse-distrikt. Utviklingen av PIFT kan sees på som et ledd i implementeringen av veilederen "Tenner for livet".

I løpet av 2006 har 7 ungdomsskoler og ca 600 elever gjennomført Tanntastisk. For 2007 er det planer om Tanntastisk for 750 nye elever på 12 skoler!

Tanntastisk med vatn

Tannhelsa blant elevane på Håvåsen skule var så elendig at tannlegen tok kontakt for å starte eit prosjekt for å motvirke trenden med oppsmuldra tenner grunna brusdrikkning.

Tekst: Kristin Eide

Foto: Harald Nordbakken

TANNHELSE:

I dag er både elevar og lærarar ved ungdomsskulen einige om at det er fantastisk med vatn.

– Rogaland hadde den dårlegaste tannhelsa i Noreg, og Haugesund og Karmøy var verstingane i fylket, forklarar lærar og primus motor bak prosjektet Arild Bjordal.

Prosjektet går no inn i sitt femte år og omfattar alle som begynner i 8. klasse på Håvåsen.

– Elevane er veldig positive fordi det løyser opp timeplanen, seier Bjordal.

I heile to veker er det ingen normal undervisning på skulen, alle timane går med til prosjektet som har fått namnet "Tanntastisk".

Felles tannpuss

I dei to vekene "Tanntastisk" går føre seg et elevane frukost på skulen, og etter frukost er det felles tannpuss for elevar og lærarar i klasseromma.

– Den fyrste veka er det forelesingar der vi lærer om tannhelse, kosthald og liknande, fortel elev Maria Heggebø Wathne (14).

Den andre veka er det prosjekt der elevane er delt inn i grupper og mellom anna kan laga avis eller gjera andre ting knytt opp til fag.

Det heile vert avslutta med ei open dag der foreldre og søsken er inviterte.

– Elevane får vise foreldra kva dei har lært. Dei sel aviser, syner film og gjer smaksprøvar på alternativt lørdagsgodt, seier Bjordal.

Tek med seg heim

Det er inga tvil om at også foreldra vert påverka av prosjektet, og Bjordal fortel at dei som har fleire born på skulen gjerne gjer eit lite hjertesukk når dei høyrer at nestemann skal i gong med "Tanntastisk".

– Det inneber ei livsstilsending for heile familien, seier Bjordal, og Maria kjenner seg igjen i dette.

– Eg pusser tennene annleis; ikkje så hardt, med små runde rørsler. Då vi hadde hatt prosjektet reiste eg heim og lærte småsøkna mine at sånn skal det gjerast.

Mindre brus

Maria seier at ho aldri drikk brus, medan venninnene Nina Strømø og Elise Karlstø Lervåg av og til drikk litt i helgane. Alle jentene sverger til vatn i kvardagen, og seier at dei fleste dei kjenner alltid har med seg ei vassflaska.

Bjordal har og merka ei endring i haldninga til brus på skulen dei siste åra.

– Det var meir mas om brus tidlegare. Eit konkret resultat av prosjektet er at vi no har fått ei vassfontene i vestibulen etter krav frå elevane.

Det er ikkje berre brusdrikkninga som vert redusert, Bjordal seier at elevane vert meir bevisste og får dårlegare samvet når dei et snop.

Positive resultat

"Tanntastisk" var formelt ferdig for to år sidan, men har vore ein så stor suksess at det ikkje berre får leva vidare på Håvåsen, det har og spreidd seg til halvparten av kommunane i Rogaland.

Overtannlege i Nord-Rogaland tannhelsedistrikt, Eivind Hauge, som sette i gong prosjektet, seier at han tidleg merka forskjell.

– Me meiner å ha sett svært positive resultat, og eg er stolt over det vi har fått til.

Maria, Nina og Elise har no tatt fatt på 9. klasse og er einige om at "Tanntastisk" er både fantastisk gøy og nyttig.

Haugesunds Avis

POSITIVE: Elise Kalstø Lervåg, Nina Strømø og Maria Heggebø Wathne er heilt einige med mottoet om at "vann er tingen". Lærar Arild Bjordal har sett ei positiv utvikling etter at dei sette i gang prosjektet "Tanntastisk" med fokus på tannhelse blant elevane

Helsestasjonsperm

Helsestasjonene er en av tannhelsetjenestens viktigste samarbeidspartnere. Permen "Helsestasjon og tannhelse" er laget for å kvalitetssikre det tverrfaglige samarbeidet.

Helsestasjonen skal gi informasjon om tannhelse, tannhelsetilbud og helsefremmende og forebyggende tiltak. Aldersgruppen 0-3 år er spesielt viktig med hensyn til forebygging av tannsykdommer. Grunnlaget for god helseatferd legges i denne perioden.

"Helsestasjon og tannhelse" er et oppslagsverk og et verktøy for helsestasjon og tannklinikk. Den er delt ut til helsestasjonene i Rogaland og inneholder:

- informasjon til bruk ved småbarnskontroller
- generell og spesiell tannhelseinformasjon
- aktuelle tema og brosjyrer
- ferdig utarbeidede brev til helsestasjonen, som skal formaliserer samarbeidet.

"Tanntastisk"

Grunnskole delen i PIFT kalles Tanntastisk, og er utviklet i samarbeid med Håvåsen skole og HEMIL-senteret ved Universitetet i Bergen. Tanntastisk er beskrevet i folkehelseplanen for Rogaland fylkeskommune som et godt folkehelseiltak med overføringsverdi.

Tanntastisk er et helsefremmende undervisningsopplegg skrevet av og for lærere. Målet er å bedre ungdommers holdning til egen tannhelse og kosthold, øke kunnskapen om årsakene til dårlig tannhelse og på sikt redusere antall hull og syreskader hos ungdom.

I et tverrfaglig samarbeid har vi utviklet og implementert et holdningsskapende og kompetansehevende undervisningsopplegg rettet mot 8. klasse på ungdomstrinnet. Med en repetisjonsspiral i 9. og 10. klasse.

I undervisningsopplegget er alle fag samordnet rundt hovedtemaet - tannhelse. Lære plan 97 er brukt aktivt i utviklingsprosessen. Prosjektet gir muligheter for å ta opp andre temaer som tobakksskader og kostholdsrelaterte sykdommer.

10. Aktuelle saker

Revisjonsrapport vedrørende tannhelsetilbudet til gruppe C

Rogaland Revisjon IKS foretok i 2005/2006 en forvaltningsrevisjon av Tannhelse Rogaland med bakgrunn i de lave tilsynstallene for gruppe C (eldre og langtidssyke som mottar pleie) sammenlignet med andre fylker.

I etterkant har fylkestinget vedtatt at Tannhelse Rogaland aktivt følger opp forslagene i rapporten. Dette arbeidet ble startet opp på slutten av 2006, og ny redegjørelse foreligger for fylkestinget våren 2007.

Brukerundersøkelse

Tannhelse Rogaland gjennomførte høsten 2006 en brukerundersøkelse. Alle besøkende på tannklinikken i løpet av to dager, fikk et spørreskjema som ble besvart anonymt. Tannhelsepersonellet fikk svært gode tilbakemeldinger fra brukerne, og over 90 % mener:

- De får god kontakt med personellet som er dyktig og gjør godt arbeid
- De synes utstyr og innredning på tannklinikken virker rent og ryddig
- De er fornøyde med behandlingen på tannklinikken
- Personalet er dyktige og gjør godt arbeid samtidig som de er forståelsesfulle, omsorgsfulle, tålmodige, snille og blide

I flg undersøkelsen er det et lite forbedringspotensial i informasjon til brukerne om hvordan tannsykdommer kan forebygges, hva som skal skje under besøket og mulige behandlingsalternativ.

Organisasjonsutvikling

Styret i Tannhelse Rogaland vedtok 09.02.2006 etter forslag fra Fylkestannlegen å igangsette en organisasjonsutviklingsprosess innen Tannhelse Rogaland.

Bedriftsrådgiver/ psykolog Sigurd Haus ble engasjert som leder for denne prosessen. Han har bred erfaring med utviklingsarbeid fra ulike organisasjoner og kjenner til tannhelsetjenesten fra arbeid med lederutviklingsprogram og konsulentbistand til noen av klinikkene.

31.5 ble det avholdt et "kick off" seminar i Haugesund hvor Fylkestannlegen, overtannlegene, representanter fra de tillitsvalgte og Sigurd Haus møttes for å drøfte nærmere innhold og fremdriften i denne prosessen. Det var enighet om at det var viktig med en bred medvirkning fra de ansatte gjennom hele prosessen.

Konklusjonen på dette seminaret var at følgende områder skulle det arbeides videre med i prosessen:

1. Hvordan videreutvikle en høy status og selvbevissthet knyttet til arbeidet i Tannhelse Rogaland?
2. Hvordan videreutvikle organisasjonen med hensyn til nye oppgaver, for eksempel nye klientgrupper, sterkere satsing innen opplæring eller utvikling av mer spesialiserte tjenester?
3. Hvordan sikre en god oppfølging av medarbeidere i organisasjonen? Dette spørsmålet vil reise spørsmål knyttet til ledelse og organisering av tjenestene.
4. Hvordan sikre en mer stabil medarbeidergruppe, særlig blant tannlegene?
5. Lederrekruttering
6. Videreutvikle og systematisere HEFO-arbeidet

Fremdrift på prosessen:

Kartlegging - høst 2006, vinter 2007

Utredning av tiltak - vår 2007

Gjennomføring av tiltak - høst 2007 og høst 2008

Styringsgruppen for prosessen består av representanter for de tillitsvalgte og ledelsen. I tillegg til styringsgruppen er der engasjert en intern koordinator.

Det ble utlyst en navnekonkurranse på prosessen og forslaget som vant var:

Tilhørighet, trivsel, trygghet. Derfor blir prosessen kalt **3T prosess**.

Det er gjennomført en intervjuundersøkelse av 32 ansatte i Tannhelse Rogaland. Resultatet fra denne undersøkelsen ble presentert og jobbet videre med på kartleggingsseminarene som er blitt avholdt for alle ansatte. I alt er der gjennomført 4 kartleggingsseminar av to dager per seminar.

Alle deltagere på seminarene fikk utdelt et Figgjodesignet krus med påtrykt logo til Tannhelse Rogaland og navn på prosessen.

Viktig grunnlagsmateriale for 3T prosessen har også vært brukerundersøkelsen som er blitt gjennomført i Rogaland i oktober måned. Denne undersøkelsen er nærmere beskrevet på foregående side.

11. Tannhelse Rogalands utfordringer og tiltak i 2007

Utfordringer

- o Bedre tannhelsen i befolkningen
- o Rekruttering og stabilisering av tannleger og tannpleiere
- o Etablering av spesialisttannklinikk/kompetansesenter
- o Evaluere og gjennomføre tiltak foreslått i OU-prosessen
- o Gjennomfører tiltak i revisjonsrapporten vedr tannhelsetilbudet til gruppe C
- o Tilbud om tannbehandling til rusmisbrukere

Tiltak

- o Helsefremmende og forebyggende arbeid
  - o HEFO-koordinator
  - o Videreføre og utvikle egne prosjekter
  - o Igangsette tiltak i RFKs Handlingsplan for folkehelse
- o Rekruttering-/stabiliseringstiltak
  - o Heve nybegynnerlønnen for tannleger
  - o Forbedre stabiliseringsstigen
  - o Tilby sommerjobber til aktuelle fremtidige jobbsøkere
  - o Tilby praksisplasser til sisteårs odontologistudent
  - o Videreføre etableringstilskudd
  - o Seniortiltak
- o Etablering av spesialisttannklinikk/kompetansesenter
  - o inngå leieavtale
  - o starte planlegging av klinikken i nært samarbeid med tannhelsepersonellet som skal overføres dit
  - o felles søknad fra vestlandsfylkene til departementet om opprettelse av kompetansesenter
- o 3T – Trygghet – Tilhørighet - Trivsel
  - o Gjennomføre oppsummeringsseminar
  - o Gjennomføre tiltak
  - o Tema på personellmøte sept 2007
- o Gjennomfører tiltak i revisjonsrapporten vedr tannhelsetilbudet til gruppe C
  - o Inngå forpliktende samarbeidsavtaler med alle kommunene
  - o Avholde regelmessige samarbeidsmøter med pleietjenesten
  - o Tilby opplæring i munn- og tannstell for pleiepersonell
  - o Innføre makstid for time til undersøkelse for nye brukere
  - o Informasjonsarbeid i ulike organer/foreninger/bygdeblad osv
  - o Vurdere gjennomføring av brukerundersøkelse for gruppe C

BARN OG UNGDOM 1 - 18 ÅR, FØDT 2005 - 1988							
Gruppe A	Totalt	Under tilsyn	Under tilsyn %	Us og behandlet	Us og behandlet %	Under behandling	Planlagt ikke innkalt*
Nord-Rogaland	24597	23240	94,5	14951	60,8	1186	8289
Sør-Ryfylke	3810	3577	93,9	2556	67,1	300	1021
Nord-Jæren/Ytre-Ryfylke	10681	10083	94,4	6344	59,4	510	3739
Stavanger	27697	26410	95,4	16096	58,1	1210	10314
Sandnes	19845	19300	97,3	13278	66,9	1360	6022
Sør-Jæren	17024	16671	97,9	12006	70,5	913	4665
ROGALAND 2006	103654	99281	95,8	65231	62,9	5479	34050

*Inkluderer 1 og 2-åringene som får tilsyn på helsestasjon

PSYKISK UTVIKLINGSHEMMEDE OVER 18 ÅR							
Gruppe B	Totalt*	Under tilsyn	Under tilsyn %	Us og behandlet	Us og behandlet %	Under behandling	Planlagt ikke innkalt
Nord-Rogaland		402		375		46	27
Sør-Ryfylke		51		49		10	2
Nord-Jæren/Ytre-Ryfylke		121		107		6	14
Stavanger		277		251		23	26
Sandnes		211		168		24	43
Sør-Jæren		373		360		21	13
ROGALAND 2006	1517	1435	94,6	1310	86,4	130	125

*Mangler tall fra kommunene.

ELDRE OG LANGTIDSSYKE I INSTITUSJONER (SYKE- OG ALDERSHJEM, OMSORGSBOLIGER, SYKEHUS OG RUSBEHANDLING)							
GRUPPE C 1	Totalt*	Under tilsyn	Under tilsyn %	Us og behandlet	Us og behandlet %	Under behandling	Planlagt ikke innkalt
Nord-Rogaland	849	751	88,5	711	83,7	54	40
Sør-Ryfylke	143	98	68,5	91	63,6	7	7
Nord-Jæren/Ytre-Ryfylke	302	197	65,2	180	59,6	21	17
Stavanger	876	796	90,9	781	89,2	55	15
Sandnes	620	599	96,6	420	67,7	38	179
Sør-Jæren	433	396	91,5	374	86,4	22	22
ROGALAND 2006	3223	2660	88,0	2557	79,3	197	280

*Registrerte personer i gruppen oppgitt fra helse- og sosialetatene i kommunene

PASIENTER SOM MOTTAR HJEMMEBASERTE TJENSTER, DEFINERT SOM NØDVENDIG HELSEHJELP							
GRUPPE C 2	Totalt*	Under tilsyn	Under tilsyn %	Us og behandlet	Us og behandlet %	Under behandling	Planlagt ikke innkalt
Nord-Rogaland	2270	851	37,5	679	29,9	80	172
Sør-Ryfylke	128	86	67,2	77	60,2	18	9
Nord-Jæren/Ytre-Ryfylke	343	139	40,5	126	36,7	9	13
Stavanger	697	540	77,5	458	65,7	62	82
Sandnes	554	449	81,1	257	46,4	27	192
Sør-Jæren	664	597	89,9	549	82,7	55	48
ROGALAND 2006	4656	2662	57,2	2146	46,1	251	516

*Registrerte personer i gruppen oppgitt fra helse- og sosialetatene i kommunene

UNGDOM 19 OG 20 ÅR, FØDT 1987 og 1986							
GRUPPE D	Totalt	Under tilsyn	Under tilsyn %	Us og behandlet	Us og behandlet %	Under behandling	Planlagt ikke innkalt
Nord-Rogaland	2649	2289	86,4	1653	62,4	260	636
Sør-Ryfylke	389	316	81,2	246	63,2	56	70
Nord-Jæren/Ytre-Ryfylke	1024	884	86,3	660	64,5	104	224
Stavanger	2550	2233	87,6	1539	60,4	273	694
Sandnes	1987	1708	86,0	1436	72,3	334	272
Sør-Jæren	1731	1533	88,6	1274	73,6	196	259
ROGALAND 2006	10330	8963	86,8	6808	65,9	1223	2155

PSYKIATRISKE PASIENTER, PASIENTER I PLEIE AV PÅRØRENDE, PASIENTER I RUSVERN, FANGER							
GRUPPE E	Totalt	Under tilsyn	Under tilsyn %	Us og behandlet	Us og behandlet %	Under behandling	Planlagt ikke innkalt
Nord-Rogaland		180		151		33	29
Sør-Ryfylke		17		12		5	5
Nord-Jæren/Ytre-Ryfylke		94		82		22	12
Stavanger		249		206		31	43
Sandnes		233		153		48	80
Sør-Jæren		285		274		13	11
ROGALAND 2006		1058		878		152	180

UPRJORITERTE, VOKSNE BETALENDE PASIENTER							
GRUPPE F	Totalt i Rogaland	Under tilsyn	Under tilsyn %	Us og behandlet	Us og behandlet %	Under behandling	Planlagt ikke innkalt
Nord-Rogaland	64400	13570	21,1	6223	9,7	33	7347
Sør-Ryfylke	9598	1240	12,9	1039	10,8	5	201
Nord-Jæren/Ytre-Ryfylke	22921	3000	13,1	2049	8,9	22	951
Stavanger	80654	4297	5,3	3116	3,9	31	1181
Sandnes	49159	3625	7,4	2748	5,6	48	877
Sør-Jæren	39721	5612	14,1	4519	11,4	13	1093
ROGALAND 2006	266453	31344	11,8	19694	7,4	152	11650

DEKNINGSGRAD AV TANNLEGER I ROGALAND 2006						
Kommune	Almen praksis privat tannleger	Offentlig ansatte tannleger	Totalt antall tannleger	Innbyggere pr 01.01.07	Innbyggere pr tannlege	Innbyggere pr tannlege inkl spesialister
Haugesund	26	7	33	31738	968	835
Karmøy	7	10,5	17,5	37928	2167	2050
Utsira	0		0	209		
Haugesund/Karmøy	33	17,5	50,5	69875	1384	1259
Sauda	2	2	4	4769	1192	1192
Suldal	1	2	3	3883	1294	1294
Vindafjord	2	4	6	8119	1353	1353
Bokn	0	0,25	0,25	770	3080	3080
Tysvær	2	2,75	4,75	9349	1968	1968
Nord-Ryfylke	7	11	18	26890	1494	1494
Hjelmeland	0	1,2	1,2	2723	2269	2269
Strand	3	4,3	7,3	10566	1447	1447
Forsand	0	0,5	0,5	1092	2184	2184
Sør-Ryfylke	3	6	9	14381	1598	1598
Kvitsøy	0	0,2	0,2	521	2605	2605
Finnøy	0	1	1	2729	2729	2729
Rennesøy	0	1	1	3412	3412	3412
Randaberg	3	2	5	9304	1861	1861
Sola	12	5,2	17,2	20138	1171	1171
Nord-Jæren/Ytre-Ryfylke	15	9,4	24,4	36104	1480	1421
Stavanger	83	23,8	106,8	115157	1078	978
Lund	1	0,6	1,6	3098	1936	1936
Bjerkreim	0	1	1	2475	2475	2475
Gjesdal	1	3	4	9426	2357	2357
Sandnes	31	12	43	58947	1371	1282
Sandnes	33	16,6	49,6	73946	1491	1433
Sokndal	1	1	2	3301	1651	1651
Egersund	8	3	10,6	13418	1266	1065
Hå	4	5,7	9,7	14883	1534	1534
Klepp	4	3	7	14832	2119	2119
Time	6	4	10	14807	1481	1058
Sør-Jæren	23	16,7	39,7	61241	1543	1401
ROGALAND 2006	197	101	298	397594	1334	1330

ANTALL PRIVATPRAKTISERENDE TANNLEGER 2006							
Kommune	Almenpraksis	Kjeve-ortopedi	Periodonti	Oral kirurgi	Protetikk	Endodonti	Totalt
Egersund	8	1	1		1		11
Gjesdal	1						1
Haugesund	26	4	1				31
Hå	4						4
Karmøy	7	1					9
Klepp	4						4
Lund	1						1
Randaberg	3						3
Sandnes	31	2	1				34
Sauda	2						2
Sokndal	1						1
Sola	12		1		1		13
Stavanger	83	6	3	2	1	3	98
Strand	3						3
Suldal	1						1
Time	6	2					8
Tysvær	2						2
Vindafjord	2						2
ROGALAND 2006	197	16	7	2	3	3	228

Kommunene Bjerkreim, Bokn, Finnøy, Forsand, Hjelmeland, Kvitsøy, Rennesøy og Utsira har ikke privatpraktiserende tannleger.

TANNHELSE ROGALAND FKF - ÅRSMELDING 2006

PERSONELL I TANNHELSE ROGALAND FKF 2006																		
TANNHELSEDISTRIKT	OVERTANNLEGER			TANNLEGE 1			TANNLEGE 2			TANNPLEIERE			TANNHELSESEKR.			PERSONELL		
	STL	PERS	VAK	STL	PERS	VAK	STL	PERS	VAK	STL	PERS	VAK	STL	PERS	VAK	STL	PERS	VAK
Nord-Rogaland	1	1	0	0	0	0	28,3	30	209	6,8	8	21	31,0	39	0	67,0	78	230
Sør-Ryfylke	0,8	1	0	0,5	1	0	4,0	4	8	1,0	1	0	6,4	9	0	12,7	16	8
Nord-Jæren/Ytre-Ryfylke	1	1	0	0	0	0	6,5	7	13	2,0	2	5	8,8	11	11	18,3	21	29
Stavanger	1	1	0	0	0	0	21,0	29	142	5,9	10	24	24,7	32	0	52,6	72	166
Sandnes	1	1	0	0	0	0	16,1	17	105	5,2	6	26	18,2	24	11	40,5	48	142
Sør-Jæren	1	1	0	0	0	0	17,4	18	68	4,8	6	10	18,7	22	0	41,9	47	78
SUM	5,8	6	0	0,5	1	0	93,2	105	545	25,7	33	86	107,7	137	22	232,9	282	653
			0,0			0			11,4			1,9			0,5			13,7
ÅRSVERK VAKANT 2006			0%			0 %			12,2 %			7,3%			0,4%			

*Vakans i uker

HJEMLER OG VAKANSER I TANNLEGE- OG TANNPLEIERSTILLINGENE								
TANNLEGER								
	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999
Nord-Rogaland	29,3	28,9	15,4	17,5	17,5	18,5	18,5	17,5
Sør-Ryfylke	5,3	5,9	5,9	5,9	6,0	6,0	6,0	6,0
Nord-Jæren/Ytre-Ryfylke	7,5	9,4	8,9	9,1	8,8	9,2	9,0	9,0
Stavanger	22,0	23,9	21,7	23,6	24,5	25,1	25,0	24,6
Sandnes	17,1	17,5	19,2	18,1	16,9	17,2	16,8	17,9
Sør-Jæren	18,4	17,2	17,4	18,2	18,2	18,2	18,2	17,2
HJEMLER	99,5	102,7	98,5	102,5	102,5	104,1	102,8	101,5
VAKANSER	11,4	14,5	9,1	12,6	22,0	22,1	17,8	16,7
NETTO	88,1	88,2	89,4	89,8	80,5	82,0	85,1	84,8
% vakanser	11,4	14,1	9,2	12,3	21,5	21,2	17,3	16,4

TANNPLEIERE								
	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999
Nord-Ryfylke	-	-	1,5	1,3	1,4	1,0	1,0	1,0
Nord-Rogaland	6,8	7	4,3	5	4,5	5,0	4,5	4,6
Sør-Ryfylke	1	1,8	1,8	1,8	1,8	1,6	0,8	1,2
Nord-Jæren/Ytre-Ryfylke	2	3	3	3	2,8	2,0	2,6	3,0
Stavanger	5,9	6	5,3	6	5,5	5,0	5,0	5,2
Sandnes	5,2	5	4,6	4,8	5,2	5,0	4,6	4,2
Sør-Jæren	4,8	4,6	4,8	4,2	3,9	3,8	3,8	3,9
HJEMLER	25,7	27,4	25,3	26,1	25,1	23,4	22,2	23,1
VAKANSER	1,9	4,0	4,1	3,9	6,4	5,5	4,4	1,4
NETTO	23,8	23,4	21,2	22,1	18,7	17,9	17,9	21,7
% vakanser	7,3	14,7	16,2	15,0	25,5	23,4	19,6	6,1

5-ÅRINGENE																	
TANNHELSEDISTRIKT	TOTALT	REG.	% REG.	dmft=0	% dmft=0	dt=0	% dt=0	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Nord-Ryfylke t.o.m 2004								54	60	61	57	61	60	60	71	-	-
Nord-Rogaland	1313	979	75	679	69	727	74	55	57	56	49	44	47	53	59	64	69
Sør-Ryfylke	198	166	84	120	72	123	74	56	56	43	47	55	52	59	58	62	72
Nord-Jæren/Ytre-Ryfylke	566	382	68	279	73	299	78	70	69	74	59	64	62	62	68	73	73
Stavanger	1547	940	61	693	74	733	78	69	69	69	64	62	67	65	70	74	74
Sandnes	1166	896	77	700	78	753	84	67	71	64	58	55	61	58	61	72	78
Sør-Jæren	960	782	82	585	75	612	78	65	71	67	62	56	57	61	66	75	75
ROGALAND 2006	5750	4145	72	3056	74	3247	78	65	67	65	58	57	59	60	65	71	74
NORGE								70	69	67	62	60	59	65	61	69	

12-ÅRINGENE																
TANNHELSEDISTRIKT	TOT	REG.	DMFT=0	%	DT=0	% DT=0	DMFT	GJ.SN.	DMFT 1-4	%	DMFT 5-9	%	DMFT10	%	DT	GJ.SN.
Nord-Rogaland	1407	1046	367	35,1	644	61,6	1911	1,8	586	56,0	90	8,6	3	0,3	760	0,7
Sør-Ryfylke	212	169	54	32,0	98	58,0	393	2,3	89	52,7	24	14,2	2	1,2	167	1,0
Nord-Jæren/Ytre-Ryfylke	616	457	173	37,9	329	72,0	831	1,8	241	52,7	39	8,5	5	1,1	260	0,6
Stavanger	1642	1151	452	39,3	762	66,2	1900	1,7	609	52,9	85	7,4	5	0,4	742	0,6
Sandnes	1298	894	357	39,9	589	65,9	1557	1,7	462	51,7	70	7,8	5	0,6	565	0,6
Sør-Jæren	1036	844	283	33,5	528	62,6	1688	2,0	472	55,9	82	9,7	7	0,8	608	0,7
ROGALAND 2006	6211	4561	1686	37,0	2950	64,7	8280	1,8	2459	53,9	390	8,6	27	0,6	3102	0,68
TANNHELSEDISTRIKT	TOT	REG.	DMFT=0	%	DT=0	% DT=0	DT	GJ.SN.	MT	GJ.SN.	FT	GJ.SN.	DMFT			
Nord-Rogaland	1407	1046	367	35,1	644	61,6	760	0,7	18	0,02	1133	1,1	1,8			
Sør-Ryfylke	212	169	54	32,0	98	58,0	167	1,0	4	0,02	222	1,3	2,3			
Nord-Jæren/Ytre-Ryfylke	616	457	173	37,9	329	72,0	260	0,6	12	0,03	559	1,2	1,8			
Stavanger	1642	1151	452	39,3	762	66,2	742	0,6	22	0,02	1136	1,0	1,7			
Sandnes	1298	894	357	39,9	589	65,9	565	0,6	19	0,02	973	1,1	1,7			
Sør-Jæren	1036	844	283	33,5	528	62,6	608	0,7	7	0,01	1073	1,3	2,0			
ROGALAND 2006	6211	4561	1686	37,0	2950	64,7	3102	0,7	82	0,02	5096	1,1	1,8			

DMFT for 12-ÅRINGER gj.s. antall tenner med karieserfaring																		
TANNHELSEDISTRIKT	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Nord-Ryfylke t.o.m 2004	38	42	41	37	40	32	36	-	-	1,8	1,7	1,6	1,8	1,9	2,0	1,8	-	-
Nord-Rogaland	28	32	40	27	31	29	28	34	35	2,4	2,3	1,9	2,3	2,1	2,3	2,2	2,0	1,8
Sør-Ryfylke	36	33	33	34	37	24	28	33	32	1,2	2,1	2,2	2,3	2,2	2,4	2,2	2,1	2,3
Nord-Jæren/Ytre-Ryfylke	47	46	41	42	43	36	33	38	38	1,4	1,5	1,8	1,8	1,7	1,9	2,2	1,7	1,8
Stavanger	46	43	48	44	43	39	37	38	39	1,4	1,4	1,3	1,3	1,5	1,9	1,6	1,7	1,7
Sandnes	41	42	47	44	37	33	37	37	40	1,5	1,6	1,5	1,6	2,3	1,9	1,8	1,8	1,7
Sør-Jæren	36	39	37	34	35	31	29	32	34	2,1	1,9	2,1	2,2	2,0	2,2	2,2	2,2	2,0
ROGALAND 2006	39	40	43	38	38	33	35	36	37	1,7	1,7	1,7	1,8	1,9	2,0	2,0	1,9	1,8
Norge	46	48	48	46	43	42	41	42	42	1,6	1,5	1,5	1,6	1,6	1,7	1,7	1,7	1,6

% AV 12-ÅRINGER UTEN KARIESERFARING, DMFT=0																		
TANNHELSEDISTRIKT	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Nord-Ryfylke t.o.m 2004	38	42	41	37	40	32	36	-	-	1,8	1,7	1,6	1,8	1,9	2,0	1,8	-	-
Nord-Rogaland	28	32	40	27	31	29	28	34	35	2,4	2,3	1,9	2,3	2,1	2,3	2,2	2,0	1,8
Sør-Ryfylke	36	33	33	34	37	24	28	33	32	1,2	2,1	2,2	2,3	2,2	2,4	2,2	2,1	2,3
Nord-Jæren/Ytre-Ryfylke	47	46	41	42	43	36	33	38	38	1,4	1,5	1,8	1,8	1,7	1,9	2,2	1,7	1,8
Stavanger	46	43	48	44	43	39	37	38	39	1,4	1,4	1,3	1,3	1,5	1,9	1,6	1,7	1,7
Sandnes	41	42	47	44	37	33	37	37	40	1,5	1,6	1,5	1,6	2,3	1,9	1,8	1,8	1,7
Sør-Jæren	36	39	37	34	35	31	29	32	34	2,1	1,9	2,1	2,2	2,0	2,2	2,2	2,2	2,0
ROGALAND 2006	39	40	43	38	38	33	35	36	37	1,7	1,7	1,7	1,8	1,9	2,0	2,0	1,9	1,8
Norge	46	48	48	46	43	42	41	42	42	1,6	1,5	1,5	1,6	1,6	1,7	1,7	1,7	1,6

TANNHELSEDISTRIKT	% AV 12-ÅRINGENE SOM HAR HATT KARIES fordelt etter antall tenner											
	2003			2004			2005			2006		
	0	1-4	5-9	10+	0	1-4	5-9	10+	0	1-4	5-9	10+
TANNHELSEDISTRIKT	0	58	10	1	36	56	8	1	0	0	0	0
Nord-Ryfylke t.o.m 2004	32	58	12	1	28	61	9	1	34	56	9	0
Nord-Rogaland	29	65	11	1	28	60	11	1	33	55	11	0
Sør-Ryfylke	24	54	10	0	33	57	7	1	38	54	7	1
Nord-Jæren/Ytre-Ryfylke	36	50	10	1	37	49	7	1	38	54	7	1
Stavanger	39	57	10	1	37	53	10	1	37	54	9	0
Sandnes	33	58	10	2	29	58	12	1	32	54	12	1
Sør-Jæren	31	56	10	1	35	55	9	1	36	54	9	1
ROGALAND 2006	33	56	10	1	35	55	9	1	36	54	9	1

18-ÅRINGENE

TANNHELSEDISTRIKT	TOT	REG.	DMFT=0	%	DT=0	% DT=0	DMFT	DMFT 1-4	%	DMFT 5-9	%	DMFT>=10	%
TANNHELSEDISTRIKT	1421	1041	91	8,7	474	45,5	6,0	384	36,9	345	33,1	221	21,2
Nord-Rogaland	232	157	13	8,3	62	39,5	6,8	44	28,0	61	38,9	39	24,8
Sør-Ryfylke	573	396	45	11,4	201	50,8	5,6	135	34,1	153	38,6	63	15,9
Nord-Jæren/Ytre-Ryfylke	1597	1040	147	14,1	506	48,7	5,2	407	39,1	327	31,4	159	15,3
Stavanger	1219	785	107	13,6	560	71,3	5,6	279	35,5	240	30,6	159	20,3
Sandnes	954	732	69	9,4	314	42,9	6,5	232	31,7	246	33,6	185	25,3
Sør-Jæren	5996	4151	472	11,4	2117	51,0	5,8	1481	35,7	1372	33,1	826	19,9
ROGALAND 2006	5996	4151	472	11,4	2117	51,0	5,8	1481	35,7	1372	33,1	826	19,9

TANNHELSEDISTRIKT	TOT	REG.	ST	GJ.SN.	DT	GJ.SN.	MT	GJ.SN.	FT	GJ.SN.	ST+DFT	GJ.SN.	DMIFT
TANNHELSEDISTRIKT	1421	1041	21925	21,1	1558	1,5	74	0,07	4593	4,4	28076	27,0	6,0
Nord-Rogaland	232	157	3072	19,6	277	1,8	13	0,08	783	5,0	4132	26,3	6,8
Sør-Ryfylke	573	396	8238	20,8	497	1,3	23	0,06	1698	4,3	10433	26,3	5,6
Nord-Jæren/Ytre-Ryfylke	1597	1040	22340	21,5	1533	1,5	71	0,07	3774	3,6	27647	26,6	5,2
Stavanger	1219	785	15937	20,3	1056	1,3	38	0,05	3312	4,2	20305	25,9	5,6
Sandnes	954	732	14796	20,2	1191	1,6	24	0,03	3574	4,9	19561	26,7	6,5
Sør-Jæren	5996	4151	86308	20,8	6112	1,5	243	0,06	17734	4,3	110154	26,5	5,8
ROGALAND 2006	5996	4151	86308	20,8	6112	1,5	243	0,06	17734	4,3	110154	26,5	5,8

TANNHELSESDISTRIKT	% AV 18-ÅRINGER UTEN KARIESERFARING, DMFT=0										18-ÅRINGER MED KARIESERFARING, gj.s. antall tenner med kariesefaring (DMFT)									
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006				
Nord-Ryfylke t.o.m 2004	12,9	14,2	12,6	14,3	13,6	11,6	-	-	5,4	5,5	5,5	5,3	5,8	5,1	-	-				
Nord-Rogaland	7,6	10,9	7,3	9,9	7,9	8,6	9,5	8,7	7,0	6,7	7,0	6,7	6,9	6,7	6,4	6,0				
Sør-Ryfylke	12,9	11,1	7,6	12,6	10,5	7,8	6,2	8,3	5,9	5,9	6,3	6,0	6,6	6,1	6,5	6,8				
Nord-Jæren/Østre-Ryfylke	12,7	12,6	13,2	14,6	10,6	8,4	10,8	11,4	5,6	5,7	4,7	5,5	5,8	5,7	5,8	5,6				
Stavanger	19,4	19,1	16,4	16,8	13,9	15,8	14,2	14,1	4,5	3,9	4,4	4,6	5,0	4,6	5,2	5,2				
Sandnes	14,4	15,4	13,1	15,8	11,9	13,3	12,7	13,6	5,2	5,7	5,4	5,4	5,5	5,6	5,8	5,6				
Sør-Jæren	12,2	10,7	8,6	10,2	10,2	8,5	9,4	9,4	5,9	6,1	6,2	6,0	6,4	6,6	6,5	6,5				
ROGALAND 2006	13,6	14,1	11,9	13,5	11,4	12,0	11,3	11,4	5,6	5,6	5,6	5,6	5,8	5,8	5,9	5,8				
Norge	15	16	17	17	17	16	17	17	5,3	5,1	5	5,0	5,0	5,0	4,9	4,9				

TANNHELSESDISTRIKT	% AV 18-ÅRINGENE SOM HAR HATT KARIES fordelt etter antall tenner										2006									
	2003					2004					2005					2006				
	1 - 4	5 - 9	10 +	1 - 4	5 - 9	10 +	1 - 4	5 - 9	10 +	1 - 4	5 - 9	10 +	1 - 4	5 - 9	10 +					
TANNHELSESDISTRIKT	0	14	34	34	12	42	32	14	10	0	0	10	0	0	10					
Nord-Ryfylke t.o.m 2004	14	34	34	12	42	32	14	10	0	-	-	-	-	-	-					
Nord-Rogaland	8	29	35	28	9	29	33	30	30	10	10	31	9	35	25					
Sør-Ryfylke	11	24	41	25	8	37	31	24	24	6	6	35	8	29	30					
Nord-Jæren/Østre-Ryfylke	11	41	35	13	8	13	13	9	9	11	11	36	11	34	20					
Stavanger	14	40	33	14	16	38	31	10	10	14	14	38	14	32	17					
Sandnes	12	36	34	18	13	35	33	19	19	13	13	32	14	36	19					
Sør-Jæren	10	31	33	26	9	31	36	25	25	9	9	29	9	38	24					
ROGALAND 2006	11	35	34	20	12	35	33	20	20	11	11	33	11	35	21					

TANNHELSESDISTRIKT	% AV 18-ÅRINGENE UTEN NY KARIES, DT=0									
	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
TANNHELSESDISTRIKT	47	51	54	56	53	56	51	59	-	-
Nord-Ryfylke t.o.m 2004	39	35	39	44	43	44	49	44	42	46
Nord-Rogaland	44	48	35	47	49	47	48	43	46	40
Sør-Ryfylke	52	58	52	47	53	47	48	48	46	51
Nord-Jæren/Østre-Ryfylke	55	54	48	55	60	55	50	51	46	49
Stavanger	40	49	47	47	50	47	46	48	45	71
Sandnes	48	46	47	51	51	51	50	44	43	43
Sør-Jæren	46	48	46	50	52	50	49	48	44	51
ROGALAND 2006	48	49	50	51	50	50	50	50	51	51

I 2005 ble Haugesund/Karmøy tannhelsestrukt slutt sammen med Nord-Ryfylke tannhelsestrukt til Nord-Rogaland tannhelsestrukt. Tallene under Nord-Rogaland fra 1997 til 2004 er tallene fra Haugesund/Karmøy tannhelsestrukt.

TANNHELSE ROGALAND FKF	Postadresse	Telefon	Telefax
Fylkestannlegen	Boks 130 4001 Stavanger	51 51 66 00	51 51 68 76
Magnar Torsvik	mob 90 17 53 08	51 51 69 07	
Anfinn Valland		51 51 68 29	
Ruth Linda Rasmussen		51 51 68 31	
Hans-Otto Torgersen	mob 90 10 31 33	51 51 69 09	
Malik Beglerovic	mob 94 83 68 00	51 51 69 83	
Heidi Fosse		51 51 69 96	
Helene Haver	mob 99 41 07 82	51 51 69 94	
Tannlegevakten (helgevakt)	Stavanger sentrum tannklinikk	51 52 33 44	
Tannlegevakten (helgevakt)	Haugesund sentrum tannklinikk	90 12 96 00	
Nord-Rogaland tannhelsedistrikt			
AMB	Bokn tannklinikk	5561 Bokn	52 75 25 80
	Haugesund sentrum tannklinikk	Boks 325 5501 Haugesund	52 70 77 00
	Kopervik tannklinikk	Boks 253 4291 Kopervik	52 83 40 10
AMB	Nedstrand tannklinikk	Boks 11 5560 Nedstrand	52 77 83 51
	Norheim tannklinikk	Boks 1243 5508 Karmsund	52 84 59 90
	Rossabø tannklinikk	Spannav.89 5532 Haugesund	52 72 74 39
	Sand tannklinikk	Helsetunet 4230 Sand	52 79 71 72
	Sandeid tannklinikk	5585 Sandeid	52 76 11 80
	Sauda tannklinikk	Boks 173 4201 Sauda	52 78 89 30
	Skjold tannklinikk	Vikanes 5574 Skjold	52 76 21 97
	Skudeneshavn tannklinikk	Boks 10 4297 Skudeneshavn	52 82 87 01
	Tysvær tannklinikk	Bergbygget 5563 Førresfjorden	52 75 45 20
	Vedavågen tannklinikk	Boks 34 4276 Vedavågen	52 84 57 00
	Ølen tannklinikk	Postboks 14 5588 Ølen	53 76 85 01
	Åkrehamn tannklinikk	Boks 139 4296 Åkrehamn	52 81 53 93
	Overtannlege Eivind Hauge	Haugesund sentrum tannklinikk	52 70 77 07
	eivind.hauge@tannrogfkf.no		52 70 77 01
Sør-Ryfylke tannhelsedistrikt			
AMB	Forsand tannklinikk	4110 Forsand	51 70 03 19
	Hjelmeland tannklinikk	Helsesenteret 4130 Hjelmeland	51 75 03 57
	Jørpeland tannklinikk	Fjelltunv. 84 4100 Jørpeland	51 74 03 90
	Tau tannklinikk	Helsesenteret 4120 Tau	51 74 62 31
	Overtannlege Steinar Bokn	Jørpeland tannklinikk	51 74 03 94
	steinar.bokn@tannrogfkf.no		51 74 87 30
			51 74 54 22
			51 74 87 30
Nord-Jæren/Ytre-Ryfylke tannhelsedistrikt			
AMB	Finnøy tannklinikk	4160 Finnøy	51 71 48 80
	Kvitsøy tannklinikk	4180 Kvitsøy	51 73 53 48
	Randaberg tannklinikk	Randabergv 370 4070 Randaberg	51 41 49 30
	Rennesøy tannklinikk	Postboks 36 4159 Rennesøy	51 72 07 30
	Sola tannklinikk	Boks 105 4097 Sola	51 65 35 10
	Tananger tannklinikk	Skibmannsv.3 4056 Tananger	51 71 86 90
	Overtannlege Elisabeth Langberg	Sola tannklinikk	51 65 35 42
	elisabeth.langberg@tannrogfkf.no		51 65 35 16
Stavanger tannhelsedistrikt			
	Bjergsted tannklinikk	Tastagt. 30-32 4007 Stavanger	51 53 32 00/01
	Gausel tannklinikk	Boganesgeilen 9 B 4032 Stavanger	51 81 62 00
	Hundvåg tannklinikk	Boks 113 4086 Hundvåg	51 85 60 10
	Madla tannklinikk	Madlamarkv. 2 A, 4041 Hafrsfjord	51 59 73 50
	Kvernevik tannklinikk	Kvernevikv 42 4049 Hafrsfjord	51 93 40 70
	Stavanger sentrum tannklinikk	Boks 130 4001 Stavanger	51 56 44 20
	Tjensvoll tannklinikk	Tjensvolltorget 4 4021 Stavanger	51 93 86 60
	Spes.periodont Arne Osvik	Boks 130 4001 Stavanger	51 56 44 23
	Spes.kjeveortopedi Svein Vikse	Tastagt. 30-32 4007 Stavanger	51 53 32 00 (fredag)
	Overtannlege Trond Strømstad	Stavanger sentrum tannklinikk	51 56 44 28
	trond.stromstad@tannrogfkf.no		51 56 44 21
Sandnes tannhelsedistrikt			
	Ganddal tannklinikk	Olabakken 5 4322 Sandnes	51 68 31 80
	Hommersåk tannklinikk	Nøtteskjellv 3 4310 Hommersåk	51 97 17 90
	Lura tannklinikk	Gamlev. 4 4315 Sandnes	51 96 16 20
	Moi tannklinikk	4460 Moi	51 40 11 70
AMB	Oltedal tannklinikk	4333 Oltedal	51 61 08 05
	Sandnes sentrum tannklinikk	Holbergsgate 22 4306 Sandnes	51 60 38 80
	Vikeså tannklinikk	4389 Vikeså	51 45 24 06
	Ålgård tannklinikk	Rettedalen 11 4330 Ålgård	51 61 24 40
	Overtannlege Øyvind Magnussen	Sandnes sentrum tannklinikk	51 60 38 88
	oyvin.magnussen@tannrogfkf.no		51 60 38 81
Sør-Jæren tannhelsedistrikt			
	Bryne tannklinikk	Storgt. 28 4340 Bryne	51 77 16 00
	Egersund tannklinikk	Boks 368 4379 Egersund	51 46 24 50
	Klepp tannklinikk	Olav Hålandsveg 2 4352 Kleppe	51 78 60 50
	Nærbø tannklinikk	Hå helsecenter 4365 Nærbø	51 79 99 20
	Sokndal tannklinikk	Boks 65 4381 Hauge i Dalane	51 47 44 20
	Varhaug tannklinikk	Ånestadv. 17 4360 Varhaug	51 79 85 40
	Vigrestad tannklinikk	Helsesenteret 4362 Vigrestad	51 79 15 79
AMB	Åna tannklinikk	Åna Kretsfengsel 4365 Nærbø	51 79 91 72
	Spes.kjeveortopedi Svein Vikse	Helsesenteret 4362 Vigrestad	51 79 15 70
	Overtannlege Åge Hansen	Nærbø tannklinikk	51 79 99 25
	age.hansen@tannrogfkf.no		51 43 13 95
			51 43 41 80

Alle ansatte har mailadresser etter malen fornavn.etternavn@tannrogfkf.no
www.tannhelseregaland.no

www.tannhelserogaland.no

**ROGALAND
FYLKESKOMMUNE**

TANNHELSE ROGALAND FKF